

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΑ' ΚΥΚΛΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Συνεχίζεται με ιδιαίτερη επιτυχία και μεγάλη αποδοχή από το κοινό ο ΚΑ' Κύκλος των Σεμιναρίων ΙστορικοΦιλοσοφικού Λόγου που διοργανώνει στην Πάτρα ο φιλόσοφος Απόστολος Πιερρής, διευθυντής του Ινστιτούτου Φιλοσοφικών Ερευνών. Ο Κύκλος έχει μια ενιαία θεματική με γενικό τίτλο:

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Στόχος είναι να ερευνηθούν ουσιαστικότερα, θεμελιώδεις παράγοντες της ιστορίας, να κατανοηθεί σε βάθος η παρούσα ιστορική φάση, να προβλεφθούν με επιστημονική εγκυρότητα οι εξελίξεις στον 21ο αιώνα και να συνειδητοποιηθεί καθαρά η προϊούσα διάλυση και τερματική κατάσταση του Νεοελληνισμού και του Νεοελληνικού Κράτους.

Στις 4 εκδηλώσεις μετά τις γιορτές επικεντρωνόμαστε στις προβλέψεις για τον 21ο αιώνα, ελέγχοντας έτσι την ερμηνευτική και προγνωστική ισχύ της γενικής θεωρίας της ιστορίας που αναπτύσσουμε σε αυτόν τον Κύκλο.

Την προηγούμενη Πέμπτη, αναλύσαμε τη φύση και την κύρια πραγματική αιτία της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Πρώτα από όλα, πρέπει να τονισθεί ότι η Νεοελληνική διάλυση δεν έχει σχέση με την παγκόσμια οικονομική κρίση, εκτός του ότι φυσικά οι παγκόσμιες εξελίξεις ανέδειξαν τις αθεράπευτες παθογένειες και αποτυχίες του Νεοελληνικού φαινομένου στην οικονομική του διάσταση.

Η παγκόσμια κρίση συνίσταται ουσιαστικά στην κατάρρευση και ανακατανομή κεφαλαίων τεράστιου μεγέθους. Έχει διάφορα χαρακτηριστικά και πολλές αφορμές και συνιστώσες, κύριες εκ των οποίων είναι:

- 1) Η φούσκα της αγοράς ακινήτων στις ΗΠΑ.
- 2) Ο χαμηλής ποιότητας στεγαστικός υπερδανεισμός.
- 3) Τα νεοεπινοηθέντα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και παράγωγα αύξησης συνθετότητας (securities του τύπου MBS [Mortgage-Backed Securities – ασφάλειες βασιζόμενες σε στεγαστικά δάνεια], CDO [Collateralized Debt Obligations – εγγυητικές δανειακές υποχρεώσεις], CDS [Credit Default Swaps – αντικαταβολές πιστωτικής αποτυχίας], SIV [Structured Investment Vehicles – δομημένα επενδυτικά οχήματα]).
- 4) Η διόγκωση της παράλληλης χρηματοπιστωτικής αγοράς (Επενδυτικές Τράπεζες, Hedge Funds κ.λπ.) εκτός της κανονικής τραπεζικής (εμπορικές τράπεζες).

- 5) Η μέγιστη αυτορρύθμιση της παράλληλης χρηματοπιστωτικής αγοράς σε αντίθεση προς την περισσότερο ελεγχόμενη κανονική τραπεζική.
- 6) Μειωμένες απαιτήσεις αποθεματικής ασφάλειας, υψηλές μοχλεύσεις στην ποσότητα πίστωσης-χρέους.
- 7) Προβλήματα σχετιζόμενα με την επακριβή εκτίμηση επενδυτικού κινδύνου στα καινοτόμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα.
- 8) Παράλογη ευφορία των επενδυτικών αγορών.

Η θεμελιώδης όμως αιτία της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης ήταν η υπερβολική ποσότητα χρήματος που παράγεται μέσω μη αναχαιτιζόμενης επέκτασης δανεισμού. Κύριοι δε λόγοι γι' αυτή την υπέρμετρη αύξηση χρήματος και την πιστωτική φούσκα είναι τα εξαιρετικά χαμηλά επιτόκια σε περίοδο οικονομικού οργασμού. Σε κάθε δεδομένη κατάσταση μιας οικονομίας υπάρχει ένα ωρισμένο σύστημα τιμών για όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες, στο οποίο ισορροπεί η προσφορά και η ζήτηση τους. Οι τιμές εκφράζουν όλους τους συσχετισμούς προτιμήσεων σε κάθε άτομο χωριστά και σε όλα μαζί συγχρόνως, ανεξαρτήτως χρόνου. Το επιτόκιο είναι η σπουδαιότερη τιμή ενός οικονομικού συστήματος. Εκφράζει τον συσχετισμό μεταξύ παρούσας και μελλοντικής ικανοποίησης, την ισορροπία μεταξύ κατανάλωσης και επένδυσης, την καφαλαική δομή της οικονομίας και την απόδοση του επενδεδυμένου καφαλαίου. Στην ελεύθερη οικονομία υπάρχει μια φυσική τιμή του επιτοκίου, όπως συμβαίνει και για κάθε άλλο πράγμα υλικό ή άυλο. Τεχνητά χαμηλότερο επιτόκιο από την φυσική τιμή του δημιουργεί εύκολο χρήμα. Το εύκολο χρήμα προκαλεί ροπή προς επισφαλείς τοποθετήσεις, ενώ μειώνει το πραγματικό επίπεδο επενδυτικού ανταγωνισμού που εξασφαλίζει σωστές επιχειρηματικές πρωτοβουλίες με υγιείς μεγιστοποιημένες κερδοφορίες. Ο κορεσμός με χρήμα της πραγματικής οικονομίας δημιουργεί επιπλέον ισχυρές ροές κατευθυνόμενες σε αξίες κοινωνικοπολιτικά ευνοούμενες, π.χ. ακίνητα (εξογκώνοντας την τιμή τους) και ρεύματα τοποθέτησης σε όλο και πιο σύνθετα χρηματοπιστωτικά προϊόντα αυξημένου κέρδους, των οποίων ο αυξημένος κίνδυνος ως μελλοντικός δεν αξιολογείται σωστά γιατί δεν υπάρχει η απαιτούμενη προς τούτο σχετική στενότητα του χρήματος. Το τελικό αποτέλεσμα της πληθώρας της χρηματικής ρευστότητας (σε όλα της, και ιδιαίτερα στα υψηλότερα επίπεδά της) είναι 1) η δημιουργία φούσκας στις αξίες που η κοινωνικοπολιτική κατάσταση αξιολογεί περισσότερο (π.χ. σπίτια στην προκειμένη περίπτωση) και 2) η μη ορθολογική κατανομή ρόλων και πόρων στην οικονομία, που σημαίνει κακή επενδυτική δομή του κεφαλαίου. Η πτώση της απόδοσης που η ανισορροπία (2) προκαλεί, σπάει σε κάποια στιγμή τη φούσκα (1). Η ραγδαία πτώση στις αξίες των φουσκοποιημένων αγαθών, αφαιρεί τη βάση από την αξία των σύνθετων χρηματοπιστωτικών προϊόντων που οικοδομήθηκε σε αυτά, και η υπερδομή καταρρέει συμπαρασύροντας κομμάτια του οικοδομήματος της πραγματικής οικονομίας. Η δημιουργική καταστροφή αποκαθαίρει και εξυγιαίνει το οικονομικό πεδίο.

Λογική συνέχεια της προβληματικής μας την προηγούμενη Πέμπτη είναι το θέμα που θα αναλύσουμε αυτή την Πέμπτη 21 Ιανουαρίου στις 8.30 το βράδυ. Τίτλος είναι:

**ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΑΓΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ**

Η παγκόσμια οικονομική κρίση δεν φανέρωσε την «κρίση του καπιταλισμού» ή την

«αδυναμία αυτορρύθμισης των αγορών», αλλά αντιθέτως διατράνωσε την υγεία του συστήματος της ελεύθερης αγοράς, ιδίως στην παγκοσμιοποιημένη μορφή της. Η κρίση είναι κατά τον βασικό ρυθμό της οικονομικής εξέλιξης εγγενές φαινόμενο ενός ελεύθερου, φυσικού συστήματος: η δυναμική του παίρνει τη μορφή κυκλικότητας. Αυτή η περιοδικότητα (οικονομικός κύκλος) όμως επιδεινώθηκε από τον παρεμβατισμό των πολιτικών εξουσιών και των (υποτιθέμενα ανεξαρτήτων) κεντρικών τραπεζών- όπως (1) την πολιτική χαμηλών επιτοκίων, για στήριξη δήθεν έντονης οικονομικής ανάπτυξης και υψηλής κοινωνικής ευημερίας — (2) τις εγγυήσεις του κράτους για εκτεταμένο δανεισμό, με κοινωνική υποτίθεται λογική, π.χ. εξασφάλιση σπιτιού σε ευρύτατο πλήθος πολιτών—(3) την πολιτική ωρισμένων χωρών να ακολουθούν την εσφαλμένη Κευνσιανή θεωρία ότι η συνολική ζήτηση είναι ο κύριος παραγοντας της ανάπτυξης και ότι το κράτος μπορεί να την ελέγχει. Το εύκολο χρήμα όμως τιμωρεί την οικονομία στην οποία τεχνητά επιβάλλεται. Και όλη η κοινωνία υποφέρει. Αν μάλιστα η πολιτική εξουσία εμμένει στον σφαλερό προσανατολισμό της, τότε οι συνέπειες και το κόστος του λάθους της κατανέμεται γενικά αντιστρόφως ανάλογα προς το ύψος του εισοδήματος στις διάφορες ομάδες του πληθυσμού.

Τόσο η οξύτητα της κρίσης όσο και το παρατεταμένο της οφείλεται πρωτίστως στον παρεμβατισμό της πολιτικής εξουσίας. Υπάρχει ο κίνδυνος να προκληθεί νέα βαρεία κρίση σαν αποτέλεσμα των ακολουθούμενων πολιτικών αντιμετώπισης της κρίσης. Η μάλλον να υπάρξει μια μακρά περίοδος δυσλειτουργίας του οικονομικού συστήματος με επανακυκλούμενες κρίσεις διαφόρου μεγέθους – κάτι σαν την Μεγάλη Υφεση από το 1928 και εξής που εληξε ουσιαστικά με τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Αυτό θα είχε σαν αποτέλεσμα σοβαρή μείωση του βιοτικού επιπέδου. Οι πολιτικές εξουσίες φαίνονται σαν μεθυσμένες από τις θεωρίες του Keynes και των επιγόνων του, γιατί αυτές τις βολεύουν.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση ανέδειξε το βάθος του προβλήματος των σχέσεων μεταξύ κράτους και οικονομίας, μεταξύ πολιτικής εξουσίας και αγορών, μεταξύ πολιτικής και οικονομικής ελευθερίας, μεταξύ προσωπικής ηγεσίας και του απροσώπου «αόρατου χεριού» της αγοράς. Τίθενται έτσι καίρια ζητήματα της ουσίας της δημοκρατίας και του μέλλοντος της στον 21ο αιώνα. Αυτά θα συζητήσουμε στην συνάντησή μας αυτήν την Πέμπτη, ξεκινώντας από μια φιλοσοφική ανάλυση του κράτους και της αγοράς.

Οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2ος όροφος.

Μετά την ομιλία-εισήγηση γίνεται διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

